

Aan: Vaste Kamercommissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Cc: Staatssecretaris Dijkma
Betreft: Gezamenlijke reactie sectorraden op brieven staatssecretaris 2-11-2009 en 25-01-2010

Utrecht, 4 februari 2010

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie voor Onderwijs,

Met deze brief geven wij als sectorraden een reactie op de brieven die staatssecretaris Dijkma op 2 november 2009 en 25 januari 2010 aan de Tweede Kamer heeft gezonden. De inzet en koers van de staatssecretaris steunen wij en we hebben inmiddels al een aantal grote stappen gezet die zullen leiden tot passend onderwijs voor iedere leerling. We hopen dat we de ingezette koers kunnen vervolgen. Graag willen wij met deze reactie nog eens benadrukken wat onze visie op passend onderwijs is en onze overwegingen bij een aantal punten uit de brieven van de staatssecretaris nader onder uw aandacht brengen.

Onze visie op passend onderwijs

Passend onderwijs betekent een passende plek in het onderwijs bieden aan alle leerlingen en gaat eigenlijk over kwalitatief goed en uitdagend onderwijs. Dit doel past in een breder streven, dat onder meer in de kwaliteitsagenda's van de verschillende sectoren is vastgelegd en waarmee we onderwijs organiseren voor de huidige en ook voor de toekomstige leerlingen in ons onderwijs.

Heroverweging

De brieven van staatssecretaris Dijkma gaan over de heroverweging passend onderwijs. Uw debat in februari 2010 in de Tweede Kamer is voor ons bepalend voor de verdere uitwerking van de nieuwe koers die de staatssecretaris voorstaat. Wij zien al veel positieve ontwikkelingen in het onderwijsveld en hebben geconstateerd dat de meeste scholen ondanks de onzekerheid als gevolg van de heroverweging zijn doorgedaan met allerlei initiatieven op het gebied van passend onderwijs. In de afgelopen periode hebben we als sectorraden intensief met onze leden overlegd over de heroverweging. In grote lijnen willen onze leden meegaan met deze koerswijziging, hoewel zij die zien als een zware opdracht met nog een groot aantal uitwerkingsvragen. Het is bovendien een opdracht onder grote tijdsdruk: in 2012 moet het onderwijs klaar zijn om de zorgplicht waar te maken. We betwijfelen of het realistisch is in zo'n kort tijdbestek een kwalitatief goede omslag te maken. Uit onderzoek blijkt dat het daadwerkelijk implementeren van onderwijsvernieuwingen de nodige tijd en ondersteuning kost¹.

Streven naar een werkbare situatie

Onze leden hechten belang aan een efficiënte werkwijze met zo min mogelijk overhead en bureaucratie. Dat bevordert eenvoud en overzichtelijkheid. De beschikbare middelen moeten zoveel mogelijk voor het primaire proces beschikbaar blijven. Hier zijn wij nog niet helemaal gerust op. Een open gesprek tussen school en ouders over de beste plek voor hun kind in het onderwijs kan daardoor nodeloos ingewikkeld of zelfs onmogelijk worden. Zo maken wij ons zorgen over de door de staatssecretaris geformuleerde uitgangspunten bij medezeggenschap en de positie van ouders. Ons uitgangspunt is dat de communicatie tussen school en ouders – in het belang van de leerling – essentieel is bij passend onderwijs. Goede afspraken kunnen alleen gemaakt worden in open overleg en een sfeer van vertrouwen tussen de school en de ouders. Gesteld wordt dat 'ouders ondersteuning en deskundig advies krijgen bij het beoordelen van het aanbod van de school voor hun kind' (pagina 6) en dat 'zorgplicht ouders een afdwingbaar recht op passend onderwijs voor hun kind biedt' (pagina 6). Zo ontstaat de indruk dat op voorhand begeleiders, consultants en juridische ondersteuning moeten

¹ Zie brief ECPO aan de staatssecretaris Dijkma op 18 december 2009

worden ingeschakeld om het proces goed te laten verlopen. Dit lijkt ons een kostbare en onwenselijke werkwijze.

Status van het referentiekader

Voorwaarde voor het zorgvuldig afronden en werkbaar houden van dit traject is dat we vasthouden aan de afspraken om het referentiekader nader in te vullen. Daartoe hebben we eerder een gezamenlijk voorstel gedaan (bij de brief d.d. 25 januari 2010). Wij achten de ontwikkeling van het referentiekader van bijzonder belang voor het slagen van het passend onderwijs. Om deze reden hebben wij als sectorraden veel tijd en energie gestoken in de ontwikkeling van de contourenschets. Hierover zijn constructieve gesprekken gevoerd met ouderorganisaties en vakbonden. Het gezamenlijke standpunt van de sectorraden is dat 'slanke' wetgeving en een stevig referentiekader essentieel zijn (zie uitgangspunt 1 in de volgende paragraaf). Als sectorraden hebben we de indruk dat de beschrijving van het kader in de brief van staatssecretaris Dijksma deels afwijkt van ons beeld van (vorm, doel en inhoud van) het referentiekader (pagina 4 en 6). Er lijkt al een eerste invulling te worden gegeven van thema's, terwijl de sectorraden hiervoor uitwerkingsvragen hebben geformuleerd die zij aan experts ter beantwoording willen voorleggen. Een concreet voorbeeld betreft de beschrijving van een onderwijszorgprofiel volgens de staatssecretaris. Naar onze mening is bijvoorbeeld het scholingsplan geen onderdeel van het onderwijszorgprofiel van een school. Consequenties voor het scholingsplan van de school kunnen bijvoorbeeld voortvloeien uit het onderwijszorgprofiel.

Punten van aandacht en zorg vanuit het onderwijsveld

Wij willen de constructieve en gezamenlijke benadering inzake de voortgang van passend onderwijs voortzetten. Uit onze ledenraadplegingen, peilingen binnen de reguliere overlegvormen van de sectoren en verdere communicatie met onze leden is een aantal gezamenlijke en sectorspecifieke punten van aandacht en zorg naar voren gekomen. Hieronder willen we een aantal van deze gezamenlijke punten met nadruk onder uw aandacht brengen, omdat ze wezenlijk zijn voor een goede procesgang en een volledig onderwijszorgcontinuüm (bao, sbao, vo, mbo, pro en speciaal onderwijs) voor kinderen en ouders. Voor de sectorspecifieke zorgpunten en een nadere toelichting hierop verwijzen wij u nadrukkelijk naar de bijlagen.

1. Uitgangspunten bij het referentiekader

- Er is sterke voorkeur voor een 'slanke' wetgeving en een stevig referentiekader. Wetgeving roept per definitie gedrag op dat leidt tot het minimaal voldoen aan wat moet. Een referentiekader waar besturen zich aan committeren biedt meer mogelijkheden voor een goede invoering van passend onderwijs. Een kader van voldoende omvang moet voorkomen dat elk samenwerkingsverband of elke instelling het wiel opnieuw moet uitvinden.
- Extra zorg binnen het reguliere onderwijs moet niet ten koste gaan van de reguliere leerling binnen dit onderwijs. Het referentiekader moet mogelijkheden aanreiken voor, waar nodig, aangepaste voorzieningen binnen het reguliere onderwijs voor leerlingen met soortgelijke onderwijszorgbehoeften (al of niet op regionaal niveau).
- 'Verdamping' van bestaande expertise ten aanzien van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften moet voorkomen worden.

2. Toegankelijkheid, kwaliteit en spreiding

- Binnen de zorgplicht moet de directe toegang tot het speciaal onderwijs van (zeer) speciale doelgroepen gegarandeerd blijven.
- Er moet gestuurd worden op een stevig basiszorgprofiel voor alle scholen binnen een sector.

3. Financiering en financieringssystematiek

- Voor het uitvoeren van een grote onderwijsinnovatie zoals nu wordt voorgesteld is een grondige financiële analyse van de mogelijke gevolgen noodzakelijk.
- De bekostiging van het LWOO en PRO moet onaangetaast blijven.

- De middelen moeten zoveel mogelijk in de school/klas beschikbaar komen en globaal gezien worden ingezet voor: a) de uitvoering van het onderwijs, b) de ondersteuning van ouders (en deelnemers) bij de weg naar plaatsing, c) het proces van toekenning van middelen en d) de verantwoording achteraf. Uitgangspunt is dat de middelen nodig voor b, c en d leiden tot kwalitatief goede processen, maar zo beperkt mogelijk blijven.
- 4. *Samenwerking*
 - De relatie tussen de samenwerkingsverbanden (po en vo) en het speciaal onderwijs moet bestuurlijk en inhoudelijk stevig verankerd worden om een gelijkwaardige inbreng te garanderen.
- 5. *Medezeggenschap*
 - Er moet meer werk gemaakt worden van medezeggenschap van ouders en personeel. In de nadere uitwerking van het referentiekader wordt onderzocht of de Wet Medezeggenschap op Scholen en de Wet op de Ondernemingsraden voldoende ruimte bieden.

Vervolg

Wij hopen dat we met deze reactie als sectorraden het belang van een zorgvuldige invoering van passend onderwijs nog eens benadrukt hebben. Onze aandachtspunten kunnen naar verwachting bijdragen aan een goed debat en afgewogen beslissingen in de komende periode. Wij zijn de afgelopen periode intensief met alle ouderorganisaties en vakbonden in gesprek geweest en zullen deze gesprekken ook zeker voortzetten. Wij hebben er vertrouwen in dat we samen met hen het referentiekader verder kunnen invullen.

Hoogachtend,

Dhr. R.C. van Harten
Voorzitter Sectoroverleg Passend onderwijs

Bijlagen:

- Opbrengsten ledenraadpleging PO-Raad en WEC-Raad
- Opbrengsten ledenraadpleging VO-raad
- Opbrengsten ledenraadpleging AOC Raad
- Opbrengsten ledenraadpleging MBO Raad